

Syntes- och designförmåga i politiken

av Benkt Högstedt

Våren 1963 övergav mig min blivande hustru tillfälligt för språkstudier i Paris. Fördelen var att jag fick tid över. En kväll var det föredrag på Hallands nation i Lund. Ernst Wigforss talade, 82-årig. I två timmar höll han stående ett lysande anförande helt utan manuskript. Efteråt blev det tillfälle att sitta ner med honom och ställa frågor i en trängre krets. Kvaliteten på frågorna var nog inte över sig, kanske hade det blivit bättre om chansen hade uppenbarats sig vid ett tillfälle längre fram i livet. Jag kände Wigforss sedan tidigare, hade i sällskap av diverse regeringsledamöter och annat löst folk varit inviterad till firandet av hans åttioårsdag på Akademiska Föreningen i egenskap av styrelseledamot av Socialdemokratiska Studentklubben. Det blev min uppgift att köra hem Wigforss efter mötet i min lilla Morris Minor.

För två månader sen damp en tjock avhandling ner i min brevlåda. Rune Gustafsson hette författaren. Efter genomläsning av boken och ett telefonsamtal till Lund stod det klart. Det var hallänningen Rune Gustafsson, som skrivit boken och till yttermera visso var det Rune som bjudit in Wigforss till Hallands Nation den där kvällen våren 1963.

Doktorsavhandlingen handlade om en analys av de intellektuella i politiken. Rune Gustafsson hade valt ut tre sådana för närmare analys, Otto Bauer (Österrike), Stafford Cripps (England) och Ernst Wigforss. Alla tre var jämgamla, med erfarenheter från första världskriget och sedan långvariga regeringspositioner och erfarenheter av politiska kriser.

Det är en upplevelse att läsa avhandlingen med de infall och erfarenheter från många olika områden, inte bara statskunskap, som är Rune Gustafssons ämne, utan även från konst, litteratur, filosofi och inte minst musik. Bach är favoriten och delar av avhandlingen har en ren kontrapunktisk komposition. Det är märkbart att författaren själv rymmer en konstnärssjäl. Av erfarenheter från olika områden, däribland en tioårig vistelse i Centraleuropa och eget tänkande gör han ett intressant teoribygge, som i sig rymmer utvecklingar och innovationer.

Hans teori är att en intellektuellt verksam politiker utmärker sig för kvalificerat om- och nytänkande i bestämda avseenden d.v.s. integrativ komplexitet. Denne behöver även kunna kommunicera sina tankar till omvärlden, vilket han kallar för politisk design. Det är tydligt att traditionen har betydelse för utformandet av det politiska budskapet. Han delar in de intellektuella politikerna i fyra möjliga grupper: kritiker,

pragmatiker, teoretiker och stigfinnare efter hur de uppträder beträffande förmåga till integrativ komplexitet och design.

Rune Gustafsson analyserar sedan tre perioder av vardera Bauers, Cripps och Wigforss liv där stora krav ställts på politisk förmåga. Bauer (teoretiker) var verksam som österrikisk utrikesminister under 20-talet fram till fascisternas maktövertagande. Cripps, (pragmatiker och under senare skeden stigfinnare) analyserades under den ekonomiskt mycket besvärliga efterkrigsperioden i England, när han bl.a. var finansminister i Attles ministär. Wigforss (mer renodlad stigfinnare) studerades under trettioalets problem med arbetslösheten, men kanske framför allt efter det han avgått från finansministerposten och då han har tid för att tänka. Under 1950-talet analyserar Wigforss efterkrigssituationen och ger i en rad artiklar i tidningen Arbetet uttryck för sin uppfattning om hur politiken skulle utformas i ett samhälle med goda resurser och där fattigdomen principiellt var ett passerat stadium. Han skissade utvecklingen för det moderna Sverige, då var han närmare 80 år gammal.

Rune Gustafsson talade för ett tag sen om sin avhandling för ett 25 hövdat och intresserat auditorium på Högskolan i Wigforssföreningens regi. Det var bara synd om dej att inte du var där.